

29. Outo kalavieras, pelami (*Sarda pelamys* Brunn), Suomen vesillä.

Kuluvan elokuun 6. päivänä sai Yrjö Saarinen Lokalahdelta isostarysästään, joka oli laskettu Kaurissalon kylän vesialueelle (Pikku-Varestukseen) Kustavin pitäjässä, hänelle ja muillekin paikkakuntalaisille täysin oudon, mutta komean kalan — tosin kuolleena. Kalastusneuvoja Väinö Kaukiainen toimitutti saadun kalan kalataloudelliselle tutkimustoimistolle ja täältä se siirrettiin Helsingin Yliopiston eläintieteelliselle museolle siellä säilytettäväksi.

Kala oli todellakin Suomen oloihin katsoen kaukainen vieras. Se oli nimittäin pelami (*Sarda pelamys* Brunn.), joka ei ole aikaisemmin kertaakaan Itämeren alueelle eksynyt, joskin se on laajojakin harharetkiä tekevä laji. Sen kotipaikoja ovat Välimeren ohella Atlantin lämpimät seudut. Harhailevia yksilöitä on ennen saatu etupäässä Skagerrakista, mutta myös Oslonvuonosta sekä Juutinraumasta. Tämä yksilö oli siis uinut ennen saatuja kauemmaksi aina Pohjanlahden alapäähän saakka.

Kustavista saatu yksilö, josta on otettu oheenliitetty kuva, oli 62 sm pitkä pyrstön keskimäisten ruotojen päihin sekä 64 sm pyrstön päitä yhdistävälle viivalle mitattuna sekä painoi 2 kiloa ja 760 g. Kuvasta näkyy selvästi, että kala kuuluu makrilli- ja tonnikalojen joukkoon. Suuren pyrstöevän ohut ja solakka varsi pienine lisäevineen on huomiota herättävä laite ja varmasti voimakas vauhdin antaja. Erikoista pyrstön varrelle ovat edelleen sen molemmilla sivuilla esiintyvät — kuvassa vain heikosti näkyvät — ulkonevat vaaka-suorat sivulevyt, jotka ilmeisesti hel-

Kuva 1. Kustavissa elok. 6. p:nä 1938 saatu pelami. Pituus 62 (64) sm, paino 2.76 kiloa.

pottavat kalan ohjausliikkeitä. Kala on edelleen komean värinen: selkä sinivihreä, vatsa ja sivut hopeahohtoisia; selkäpuolella on lisäksi kymmenen sinimustaa edestä taaksepäin nousevaa rinnakkaista juovaa.

Tämän kalalajin läheisiä sukulaislajeja ovat mm. ns. bonitot, joilla vastaavantapainen juovikkuus kuin tällä lajilla esiintyy kalan vatsapuolella (pelamia kutsutaankin tämän vuoksi muutamilla kielillä, kuten saksankielellä, »valebonitoksi»). Lämpimillä merillä purjehtineet merimiehet tuntevat monasti bonitot, ne kun parvissa uiden seuraavat laivoja pitkät ajat ja ovat hanakoita tarttumaan niille heitettyihin syötteihin.

Kustavissa saadun oudon kalan perustalla saamme eläimistöömme jälleen liittää uuden satunnaistulokkaan.